

ב"ה, כ"א באלול תשע"א, 20.9.11

לרב דוד מישלוב
ברכת ה' תמיד,

הנדון: מתג כשר לשבת?

לפנייך, הריני מתייחס למתג החשמלי המוצג בשם 'כושר סוויטש' (Kosher Switch), ולאחר האינטרנט שהפנית אותי אליו המסביר את הרקע ההלכתי, ואף מצרף שורה ארוכה של רבנים שהביעו ברכה או תמיכה. להלן עמדתי:

א. האמת ניתנת להיאמר כי נדהמתי עד כמה קל לקבל מכתבי רבנים אשר ניכר כי האחד נשען על רעהו, ללא נטילת אחריות אישית, ובנפול היסוד נפל הבית כולו. איני יודע מה הסבירו לרבנים שיחתמו, מכל מקום ברור לכל איש הלכה סביר כי אין כל דרך להתייר איסורי שבת דאורייתא או דרבנן, גם לא בתחבולות או באקרובטיקה הלכתית.

ב. כל הסיפור המוצע נשען על היתר ה'גרמא' אשר שום רב בקונצנזוס לא התיר לכתחילה לצרכים ביתניים ואישיים. כל סידורי ה'גרמא', או דרכים הלכתיות דומות, הותרו ובוצעו ע"י מכון 'צומת' והמכון הטכנולוגי בירושלים אך ורק לצרכי רפואה ובטחון וכד'.

גם אם הוסיפו למכשיר ה'גרמא' סיבוכים נוספים, ואפילו אקראיות שאחד מני אלף הפעולה לא תתרחש, מקובלני מרבתיי (הגרש"ז ואורבך והגר"ש ישראל זצ"ל) שמדי גרמא לא יצאנו בשום דרך שהיא, כמו גרמא דגרמא וסידורים מלאכותיים נוספים.

ג. גם אם שיטת הפעולה היא שלילית מצד האדם, דהיינו 'הסרת מונע', כתב ע"ז הגרש"ז ואורבך זצ"ל ואחרים (ראו נספח מצורף) לאיסורא כמעשה ידים ממש אם הפעולה מתרחשת או מתחילה מיד תוך כדי מעשה האדם. ואם התוצאה באה רק אח"כ ע"י גורם נוסף זו גרמא פשוטה, ולא היתר לכתחילה.

ד. **וכאן עיקר דבריי**: אתמול נכנסתי אל מו"ר הגר"י **נובירט שליט"א** ושאלתיו האם היתר מתג זה להפעיל חשמל בשבת למטרות של עונג שבת וכד'. הוא ממש נזדעזע ואמר שמעולם לא התיר כזאת. כשהראיתי לו את הסכמתו הוא הוסיף בכתב ידו: "רק לרפואה ובטחון" (ראו צילום להלן).

גם **הרב אבנדר נבנצל שליט"א**, החתום על מכתב דומה, אמר לי אתמול כי לא זכור לו שאי פעם חתם על משהו כזה, והביע דעתו שאין שום מקום לכך והוא תמה על כל הענין.

אני משער כי מי שהצליח להוציא מרבנים חשובים חתימות 'מכרי' להם המצאה מעין גרמא מסובכת לצורך רפואה או בטחון וכד', והצליח לדלג על תנאי זה בחתימות.

ה. גם מש"כ בקונטרס ההלכתי הנלווה כאילו יש להתיר מתג גרמא זה למעט את האיסור למחללי שבת בזדון, הנה לא שמענו מימינו רבנים שהתירו כגון זה. בטוחני כי ה'מסכימים' לא ראו נימוק זה, וישתקע הדבר ולא ייאמר.

הכו"ח לכבוד התורה ובתפילה לכוח"ט לכל בית ישראל

הרב ישראל רוזן, מהנדס

ראש מכון 'צומת' – 0524-295290

הערת הגר"י **נובירט שליט"א** ע"ג 'הסכמתו':

כ' אלול תשע"א
רק לרפואה ובטחון בלבד
י' נובירט

[כתב בהצטרפותו ובהקשר להסכמתו המפורטת של הרה"ג פנחס זביחי שליט"א]
גם אני כיהודה לקרא מסכים להמצאה.
והשם יתברך יברך אותו בזכות שמירת שבת כהלכתה ונזכה לגאולה שלמה.
יהושע נובירט

[Written as a supplement in the context of HaRav Pinchas Zabihi's detailed approbation]
I, too, humbly agree to the invention. And may Hashem Yisborach bless him in the z'chus of Shmiras Shabbos Kehilchasa. And may we merit to the complete Geula.
Yehoshua Neuwirth

הערות בקשר ל'היתר' מלאכה בשבת בדרך של 'הסרת מונע':

- א. בקונטרס (בסטנסיל) של המכון הטכנולוגי בירושלים ('גרם מלאכה בשבת באמצעות אור ורוח' הובא (בעמ' סח):
"כאשר הרצינו הדברים לפני הגרש"ז **אורבך** שליט"א אמר לנו שאם המעגל נסגר מיד עם הפסקת האור [=ע"י חציצת קרן האור, דהיינו מניעת המונע] יש לאסור, כי לדעתו גם באופן זה דמי לבידקא דמיא בכח ראשון, וכל המלאכות המבוצעות ע"י סגירת המעגל מתייחסות אליו כעושה מעשה המלאכות בידיים"
- ב. גם בספר 'חשמל ושבת' בהוצאת המכון הטכנולוגי בירושלים, נאמר (עמ' 70):
"הפעלה ע"י הפסקת קרינה לדעת **רש"ז** א יש לחלק בין אם הדבר נעשה מיד, שיש לאסור, וההפעלה נחשבת מעשה, לבין אם הפעולה נעשית לאחר זמן שאז אינה חשובה מעשה".
הערה: אם התהליך הפנימי מתחיל מייד, בשעת חציצת הקרן ע"י האדם, זה נקרא שהמלאכה נעשית מיד למרות שהתוצאה מושהית, שהרי הכל מתגלגל בתהליך שרשרת. והרי זה כיריית חץ הפוגע רק לאחר זמן והוא נחשב 'גירי דידיה'.
- ג. **הרב אשר וייס** שליט"א (מחשובי הפוסקים בירושלים) בספרו 'מנחת אשר' פרשת ויקהל:
"אין להוכיח מזה [=מדין נר מאחורי הדלת] גדר כללי דמותר להסיר או למנוע מונע לעשיית מלאכה. כאשר אש הולך וכבה מעצמו, אלא שהרוח מלבה אותו, והאדם נועל דלת כנגד הרוח הוא גורם חיצוני המתחדש בכל רגע. גם הכיבוי אינו תוצאה הכרחית ולא מיידית, ולכן אין נעילת הדלת מלאכת כיבוי כלל. משא"כ במתקן אשר מסיר מונע באופן שתוצאת המלאכה הכרחית מיידית ומתוכננת, ככה"ג חוששני לחיוב חטאת".
- ד. **פרופ' זאב לב** כתב בספרו מערכי-לב באריכות נגד שיטת 'מניעת המניעה', וחלק מדבריו מופיעים גם בתחומין כרך ב', בקשר לטלפון שבת. הוא מעדיף שם את טלפון השבת של 'צומת' המבוסס על 'גרמא', מאשר של המכון הטכנולוגי המבוסס על 'מניעת המונע'.